Ч. 13. Львів, Середа, дня 16. (29.) січня 1902. Річник VI.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:

в Австриї:
на цілий рік . . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . . 1·70 кор.

За границею:
на цілий рік . . 16 рублїв або 36 франків
на пів року . . 8 рублїв або 18 франків

Поодиноке число по 16 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановиx псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Сталевий трост.

Директор американьского сталевого тросту, mister Scharles Шваб, удостоїв ся чести, що на бали віденьских промисловцїв цїсар звернув ся до него з розговором. На запит монарха, яку цїль має єго подорож, відповів містер Шарль: задля приємности. Приємність директора могутної орґанїзациї американьских фабрикантів стали не лежить, здає ся, виключно в банкетах, які давали на єго честь австро-угорскі промисловцї у Відни та Будапештї і в огляданю природи і житя в роли туриста, але в реальних вислїдах, які може мати єго подорож.

Американьский сталевий трост вже від самого свого заснованя звернув був увагу на европейску індустрию стали. Хотяй і як старають ся американьскі справозданя переконати промисловий сьвіт, що американьский сталевий трост не має жадних експанзивних намірів та що величезне запотребованє стали в Америцї на довгі лїта ограничить ринок витворів тросту на розміри власного континенту, то всеж таки нїхто не манить себе тим, що Американцї не роблять жадних старань, щоби також в Европі отворити собі ринки збуту.

Дорога, якою они ідуть в тій цїли, є випробувана і певна. Американцї закуповують удїли в европейских товариствах і ульоковавши в сей спосіб свої капітали в їх підприємствах, осягають тим потрібний вплив на їх дїловодство.

Директор Шваб найшов в Австриї пригідне поле о стілько, що австро-угорскі фабриканти стали є подїлені на дві могутні, ворожі собі ґрупи: вітґенштайнївску ґрупу, на чолї якої стоїть центральний директор Кестравек і Ріма — мураньску ґрупу, якій проводить директор Бавер. Свого часу директор Кесстравек їздив до Америки, — також, здає ся, »задла приємности«. Теперішна подорож американьского директора тростів є певно ревізитою, але не конче приклонною для вітґенштайнївскої ґрупи, бо директор Шваб зносив ся у Відни з директором Бавером, а навіть в єго товаристві їздив до Будапешту.

Що говорено, та що ураджено між обома директорами, се покрите тайною, яка хиба виявить ся по наслїдках. На всякий спосіб подорож дир. Шваба мусїла пособити евентуальному розширеню тросту і на австийскі фабрики, і певно буде стояти в тїсній звязи з деяким и проявами европейскої митової і торговельної полїтики, особливо з огляду на Австро-Угорщину.

Допись.

З Праги

(Дальше).

Свою заяву молодїж помістила в слїдуючих часописях: Cas, Hlas naroda, Narodni polityka, Polityka: В переводї звучить вона ось так: »Приневолені лишити нашу рідню землю, ми русько-українська молодїж, розійшла ся по широкому сьвітї, щоби вчити ся, працювати, плекати науку, приготовлюючи ся до працї в вітчинї. Одна мала частина нас прибула до Чех. Ми надїяли ся вправдї, що тут у братнього народа, котрий також сам мусїв добувати собі народних прав, найдемо приязнь і порозумінє наших змагань. Однак повитанє нас було о много сердечнїйше, чим ми могли надїяти ся. А поміч нам подана і заінтересованє ся нашою справою глибоко нас тронули. Цїлий наш народ у вдячности не забуде нїколи про сю симпатию та привітливість Чехів, яку показали єго синам. Одного однакож ми не можемо мовчанкою поминути іменно, що декотрі часописи, пишучи про нас, називали нас »ruskými« студентами. Догадуємо ся, що помилка, і почуваємо ся до обовязку, сю помилку справити. 1) Ми, молодїж, яку ви витали, єсьмо українська (»rusinska«) молодїж, частина трицятьмілїонного народа, що жиє в державі російській і австрийсько-угорській. 2) Не єсьмо студенти »rušti«, бо не приналежимо до народа »ruského«, а до самостійного, культурно і етноґрафічно відрубного народа українського. Ідентифікувати наш нарід з російським не можна; перечить тому істория, лїтература, лїнґвістика, а передовсїм само житє цїлого українського народа, котрий не уважає себе за »ruský«. 3) За кривди, що їх наш нарід терпить в Галичинї, Угорщинї і в найбільшій мірі в Росиї, не робимо відвічальними народи, но тільки декотрі верстви, передовсїм верховодячі. Тож ми любимо нарід російський так, як і иньші народи славянські, но симпатия ся не може нас вести к ренеґатству, щоби ми зрадили і лишили наш нарід«.

Коментувати сеї заяви я не буду, — вона говорить сама за себе; а молодїж почувала ся до обовязку її проголосити, не тільки реаґуючи на слова Narodnich listů — но виходячи з сего заложеня, що ми, серед суспільности чеської, яка або нас зовсїм не знає, або має затемнені та баламутні понятя, мусимо від першої хвилї зазначити наше становиско ясно і вітверто. Ми при своїх слабких силах, хоть при добрій воли, єсли чого, то навчимо Чехів, що Русини-Українцї — то самостійний, відрубний нарід. Се наша перша і найважнїйша задача — тут у Празї. — Вертаю до Narodnich listů, котрим ми нашу заяву на письмі також післали. Щож у відповідь на ню нам пишуть? — Подаючи фальшиво після польських часописий звістку про »Malorusti v Krakove« — згадують і про надіслану їм нами заяву і додають: »Понеже ми рівночасно одержали орґан партиї українофільської, львівске »Дѣло« а у нїм найшли допись з Праги Остапа Луцкого, одного з українофільських пражських академіків, що:

називає себе і своїх товаришів молодїжею »ruskou“ а не українською, завважили ми, що наші нові гостї доси не годять ся у тім, як мають себе називати, а длятого ми їх заяву відложили«. — Що за хитрість і перфідність!

Редакция дуже добре знає, що у нас слово руський, се не їх »ruský«, бо на сей термін в нас є слово: російський; — но, з причини, що дописуватель чи »Дѣло« не назвало вас з огляду на читаючих не-Русинів-Українцїв молодїжею українською, стало ся воно в руках дотепних і — но і злобних Narodnich listů — слабким оружиєм проти нас. Цїкаво — але сумно! — На сїм місци ми висказуємо желанє, щоби Хвальна Редакция »Дѣла« на будучність ясно, виразно... і відважно писала »український«, »українська« — або бодай »русько-український« і т. д. — бо, залишаючи се, може, як ось тепер в данім случаю стати оружиєм само проти себе. — І так начала ся полєміка — а єї жерело у сїм, що ми проголосили виразно слова: »Самостійна, вільна, независима Русь-Україна«. Вправдї Narodni listy при кінци своїх уваг висказують надїю, що ми по довшім побутї в Празї змінимо свої погляди на славянський сьвіт і що будуть могли печатати наші заяви, в котрих вже не стрінуть ся зі словами »ренеґати«, »зрадники« і иньшими безпідставними накиданнями ся«. Ми, з нашої сторони, запевнюємо Narodni listy, що їх надїя не здїйснить ся — хиба, що они, а не ми свої погляди змінять.

(Конець буде).

Відносини в Сербії.

З Білгорода пишуть до віденьскої »Sonn- u. Montags-Ztg.«, що пущені в сьвіт поголоски, особливож донесенє »N. fr. Presse« про намірену абдикацию короля Александра є злобною сплетнею кільканайцятя сербских, добровільних еміґрантів, які тим способом хотять дати волю своїй ненависти та мстивости супротив теперішного пануючого Серби.

З найлїпше поінформованого жерела — каже дописуватель »Sonn- u. Montags-Ztg.« — можемо запевнити, що король Александер не уважає себе ще таким старим, щоби питанє свого наслїдства уважав пекучим, тим більше, що населенє Сербії є щиро привязане до династиї Обреновичів, а надїя на прямого наслїдника короля Александра ще не зовсїм зникла. Король Александер має доперва 26 лїт, і хотяй би не судило ся єму сповнити сї надїї свого народа, то всеж таки він має ще час, щоби справу свого наслїдства порішити без всяких інспіраторів на повне вдоволенє краю.

Про мнимих кандидатів на наслїдників, як молодого Лунєвича, Миколу Чорногорского, або Петра Караджорджевича не думав тут нїхто з розумних людий...

Так само і що-до фінансового положеня Сербії, хоть оно хвилево не конче вдоволяюче, але в прирівнаню до других балканьских держав, можна єго назвати корисним, бо податкова сила краю, особливо рільничого населеня, доселї майже не вичерпана. Тож нема сумнїву, що край, такий богатий, як Сербія, на плоди природи, якого скарби з причини недостатку підприємчого духа і зелїзних доріг, лежать ще скриті в земли, — що сей край переборе небавом сї трудности.

Державному кредитови Сербії не змогли зашкодити махінациї метких ворогів теперішної управи краю. Доказом сего є корисний перебіг переговорів в справі позички, яку Сербія хоче затягнути за границею.

Злобними і ложними є всї донесеня, які твердять, що король Александер чує себе знеохоченим до пановання, та що між офіцирами кишить невдоволенє. На дїлї має ся як-раз противно. Король Александер має енерґію свого батька, яка іде в парі з ощадностию і змислом для економічних справ, а офіцири сербскої армії готові свою кров проляти за послїдного Обреновича, який може завсїди числити на їх вірність«.

В сей спосіб старають ся тепер заперечити недавні вісти і зрегаб літувати Сербію та єї теперішного властника.

Новинки.

— **Календар.** В середу: гр.-кат. Петра; рим.-кат. Франціска. — В четвер: гр.-кат. Антонія Великого; рим.-кат. Марти.

— **В справі українсько-руского університету** була депутация Наукового Товариства ім. Шевченка, зложена з радника двору проф. ческого унів. д-ра Горбачевского, проф. пражскої техніки д-ра Пулюя, проф. чернов. унів. д-ра Стоцкого, і послів Барвіньского і Романчука, в неділю у міністра д-ра Гартля, а в понеділок у міністра-президента д-ра Кербера. Обидвом міністрам вручила депутация пропамятне письмо. По промові радника двору Горбачевского обговорювали прихильно обидва міністри сю справу з відпоручниками Наук. Товариства.

— **Поминальне богослуженє** за упокій душі *бл. п. Володимира Барвіньского*, редактора »Дѣла«, відбуде ся в пятницю дня 31. с. м. о 8. год. в церкві СС. Василиянок при ул. Зиблікевича.

— **З »Научного Кружка« тов. »Основи«.** В четвер дня 30. с. м. відбудеть ся о год. 7. вечером другий з черги виклад проф. д-ра О. Колесси з обсягу рускої літератури. Інтересовані зволять явити ся в льокали тов. »Основи«, ул. Льва Сапіги, 19. Гості будуть мило бачені. — За заряд »Научного Кружка«: *А. Галька*, за голову. *Зенон Горницкий* писар.

— **Релігійний фонд.** Польскі дневники занотували з великим вдоволенєм, що галицкий релігійний фонд, устроєний із сконфіскованих церковних маєтностий цісарем Йосифом II, складає ся в переважній части з польских капіталів. Маєток рим.-католицкої церкви в сім фонді виносить 8,580.801 злр. в капіталах і 2,224.644 злр. в недвижимостях, а кромі того краківский релігійний фонд складає ся з 144.596 зр. в капіталах і 20.212 в недвижимостях. Річний дохід з капіталу галицкого релігійного фонду в буджеті на р. 1902 виносить 906.300 К, а дохід з дібр 85.590 К і з купелевого заведеня в Криниці 31.620 К. Тимчасом гр.-католицкий фонд, влучений разом до релігійного фонду дає заледви 200 К річного приходу. Однак істория не зачинає ся від цісаря Йосифа, а она стає сьвідком, що руска церков була щедро дотованою рускими князями і королями, але конфіската і грабіж єї

тель Морачевский пише: Скоро Казімєж Русь до корони пшилончил, *звиклим обичаєм польскім заченто темпіць косцьол рускі, а запровадзаць лацінські.* На иньшім місци каже знов: Катедри лацінське в мейсцу руских запровадзоне, робіли взбуженє або знов: Круль Яґелло казал в Пшемишлю *випендзіць руске духовеньство з катедри, трупи і попіоли умарлих повижуцаць, косцьол* (руску катедру) *на ново посьвенціць і всьруд плачу, кшику і пшекленьств* мейсцового люду осадзіл духовеньство польске. Колиб докладно пошукати в історії, то вийшло би, що цілий релігійний фонд складає ся з руских колись дібр, та що руска церков удержує польске духовеньство.

— **Дирекция »Дністра«** подає до відомости всїх членів Товариства, аґентів і інтересованих сторін, що від 1. н. ст. лютого 1902 буде Товариство взаїмних обезпечень »Дністер« і Товариство взаїмного кредиту »Дністер« урядувати *два рази денно* т. є перед полуднем і по полудни, місто дотеперішного одноразо ого урядованя. Сторони і аґенти можуть полагоджувати свої діла в тих Товариствах в годинах: *від 9. рано до 12½ в полудне і від 3. до 5. по полудни* в будні дни, — *а від 10. до 12. в полудне* в неділї і сьвята. В иньших годинах канцеляриї і каси для сторін будуть замкнені.

— **Загальні збори Товариства Руских женщин в Станиславові** відбудуть ся дня 6. лютого о 3. год. згл. 4. пополудни в комнатах інститута (ул. Казимирівска ч. 46.

— **П. Михайло Губчак**, директор руско-народного театру, вернув сегодня з полудня до Львова з Київа, куда — як звісно — виїхав був на Різдвяні сьвята в справах театру.

— **Про пок. о. Івана Плешкана** — руского сотрудника в Чортівци коло Обертина, пишуть нам: Покійник, — син убогого селянина з Тулови коло Снятина, а зять б. посла о. К. Гаморака з Стецеви, — добив ся свого становиска майже виключно о власних силах, а задля гарних прикмет духа і характеру тїшив ся загальною симпатиєю так всїх знакомих, як і народу, серед котрого жив і для котрого трудив ся. Вже в семинариї єднали єму ті прикмети велику пошану межи товаришами, а що був при тім чоловіком спосібним, очитаним і горячим патріотом, тож вже тоді грав визначну і передову ролю в кругах товаришів і молодїжи. Велика любов до простого народу, котру виніс зпід батьківскої стріхи, а скріпив ще в часї своїх студий, була провідною зірницею цїлого єго житя і тую свою любов виявляв він чинно в кождім місци своєї діяльности. Всюди, де єго доля кинула, вишукував він межи народом спосібних, а особливо молодших людий, заприязнював ся з ними, позичав їм книжки, заохочував до просьвітної і економічної роботи, а зорґанізувавши раз роботу, не випускав єї з під свого проводу і опіки. Єго личній ініциятиві приписати треба не один добрий почин в Обертинщині, а цїлий ряд молодих діячів народних в тих сторонах може єго вважати своїм духовим батьком.

Яко катехит школи народної в Чортівци був великим приятелем молодїжи шкільної, котру учив і провадив з великим замилуванєм і вмів до себе горячо привязати. Не дивниця, що на єго похороні явили ся тисячі народу, а місцева молодїж шкільна, єго смертию справдї осиротена, зложила на могили покійного гарний вінець. В покійнику втратила родина свого найлїпшого члена — а Русь не тілько дуже чесного і характерного чоловіка но і надійного діяча на ниві народній. Земля Єму пером!

— **Краєвий промисл**, про який польска праса трубить рано і вечером — як показує ся — не має на стілько животної сили, аби міг виперти заграничні продукти. Найлїпшим доказом на те є неспосібність веденя навіть малого підприємства, яким було товаристро для фабрикациї содової води »Zdrowie« у Львові. На вчерашних заг. зборах сего товариства показало ся, що директори не доросли до своєї задачі, надзираюча рада нїчого не робила і фабрика по однім роцї істнованя мусить квітувати. При голосованю над удїленєм дирекциї абсолюториї 22 голосів упало проти. Опісля ухвалено розвязати товариство і зліквідувати єго.

— **„Діра в росийскім гербі“** товче ся вже цїлий тиждень в шпальтах »Ґалїчанїна« і польских ґазет. Як звісно, по демонстрациї польскої молодїжи, дня 22. с. м. найдено другого дня діру в бляшанім гербі на росийскім консулятї. Перший про »дыру« доніс »Ґалїчанїн«, бо репортери польских часописий не хотїли єї бачити. Від того часу справа »діри« є *a* і *ω* в висше наведених ґазетах. Найбільше займає ся сею справою московский аґент »Ґалїчанїн«. Він доносить з Відня, що »правительство поручило намісникови Галичини направити продїравлений товпою росийский державний герб на консулятї у Львові, а опісля уставити єго на давнім місци при участи війска і представителїв властий«. Чи вийшов такий приказ, побачимо. Тепер головна річ, хто і чим продїравив герб? Польска праса, призвичаєна до безличних інсинуаций на Русинів, показала на них пальцем, будьто би Русини для інтриґи ушкодили росийский герб нарочно. Спорити з підлими клеветниками було би для нас прямо обиджаючим. Чи діра в гербі є, чи єї нема, нам рівнодушно, так як рівнодушним є для нас питанє, хто діру зробив і чим єї зробив. Досить, що єї відкрито по польскій демонстрациї перед росийским консулятом. Лишаємо сю справу »Dziennik-ови«, котрому як в снї привиджують ся рускі гайдамаки, так само тепер показують ся ріжні знаряди до продїравлюваня. Один з таких гаків-штилетів приснив ся »Dziennik-ови« в вчерашнім числї. Під заголовком »Tajemniczy bagnet« »Dziennik« пише: »У вчерашнім поліцийнім рапортї записано, що в пивници дому під ч. 37. при ул. Сикстускій найдено баґнет старого типу, набитий на дубовім дручку. Сим баґнетом, будь-що-будь, незвичайним повинна близше заняти ся поліция і вислїдити, чи »broń« ся не стоїть в якій звязи з продїравленєм гербу на росийскім консулятї. Сусїдство улиці Сикстуской з льокальом консуляту насуває деяке підозрінє що до сего баґнету«.

— **Сегорічна зима** належить безперечно до виїмкових. Звичайно о сїй порі бувають найбільші морози. Пригадуємо собі, що в січни 1871 р. було одного дня коло Бережан аж 31° морозу, а вчера у Львові показував тепломір 5° тепла. Але такі теплї зими зовсїм не належать до тих, котрих би люди ще не запамятали. Були навіть і ще теплїйші, хоч їх що правда і найстарші теперішні люди не запамятали. За то памятала їх история. Так н. пр. була в 584. роцї у Франциї так тепла, що там вже в січни рожі цвили. Маґдебурґска лїтопись згадує про так теплу зиму в 1100 р., що Франциї вже в січни дерева цвили, а в маю були вже овочі. В 1427 р. була зима в середній Німеччинї так тепла, що жито вже в марті сипало ся. З початком цьвітня настала була студінь, а людий взяв був великий страх, що засїни вимерзнуть; тимчасом зрозлило ся знову тепло і був урожай. Про зиму в 1596 р. звіщають францускі лїтописи: »Сего року було лїто в цьвітни, осїнь в маю, а зима в червни«. — В лютім 1622 р. у Франциї цвили дерева, а в Німеччинї була така студінь, що треба було палити в печах. Зима з 2823 на 1824 була в цїлій північній Европі дуже тепла, але були великі бурі і зливи, а в Росиї з початком лютого були страшенні морози.

— **В Кракові хлїб подорожів.** Краківскі пекарі покликуючи ся на підвисшенє цїни збіжа, під-

---

АНТІН КРУШЕЛЬНИЦЬКИЙ.

Перед кладкою.

Ми гонили вже останками. День у день перечислювали із жінкою гроші — а по кождім такім обрахунку я ставав сумнїйший, а жінцї сльози вказували ся на очах.

Перед кількома днями були ми вже близько руїни. Не було вже майже нїчого. Я потїшив жінку, збирав ся позичити, аж ось навинув ся старий мій довжник і віддав пятку. В мене вступив дух.

— Маємо пятку. Як би видавати по ґульденови що день, стало би на пять днів.

— А за той час може ще хто віддасть... Ти розписав листи.

— Геть до всїх.

— Добре то мати часом довжників. Скільки нам люди винні?

— Сто вісїмдесять.

— Бачиш, якби всї віддали, можна би потягти ще кілька місяців.

Та пятка втїшила мене дуже. Десь щезла моя журба і я зачав набирати нової надії. А то вже було дуже погано. Я мав все ще вправдї надію, що довжники мої, яких призбирало ся троха давнїйшими ще часами, підратують мене все таки у прикрій хвилї; але коли прийшло на те, нїхто не зголошував ся. Аж нинї здибав я одного і майже на силу видер йому пятку.

Ми рішили що видавати мем по ґульденови на день. Але зараз першого дня мусїли видати двацять нових більше, другого те саме, а третього дня признала ся менї жінка рано, що має лише на нинї.

Ми сидїли, поруч себе. Вона горнула ся до мене з поцїлуями і пестощами... Але не до пестощів було менї. Усї мої думки складали ся на одно слово: »руїна«. Я перебрав миттю в голові всїх своїх довжників, але побачив, що нема що надїяти ся на них. Не відписав нї один. Я, що правда, не розумів ще добре свойого положеня. Почуте, що ще не зараз, не в тій хвилинї треба йти зичити, кланяти ся, але за годин аж кілька, кріпило мене надією, що ось може що змінить ся за той час.

— Що-ж будем робити?

— А що-ж би? Піду позичити...

— Але нинї.

— Та вже-ж.

Я замовк.

По хвилї вона:

— Що думаєш Місю?...

— Думаю, що то буде далї?

— Або що?

— А то, що зближаєть ся велика біда. А що як би я не позичив?

— Ей, так зле не буде!

— Добре, а на другий місяць? Позичу тепер двацять ринських — треба буде віддати. Знов бракне. А уважай, що пенсия та сама. Треба буде позичити сорок.

— Ну і що-ж?

— А на третїй шістьдесять. Ба, а як не буде де позичити?

— Так що-ж зробиш?

Я не надумував ся довго. Спокійно, холоднокровно відповідаю:

— Піду до аптики, возьму отруї, всиплю до росолу...

— І потруєш нас усїх?

— А чому-ж би нї.

Хвилину мовчали ми. Коли я потім глянув на неї, вона була дуже, дуже сумна.

— Що тобі Олю?

— Вразили мене дуже твої слова.

— Я-ж прецї жартував...

— Я знаю, але твій жарт дуже болючий...

Потім ми повставали — сумні обоє. Мовчки убирали ся, випили снїданє, не промовивши до себе анї слова; потім вона пішла до міста, а я ждав іще хвилину на листоноса. Прийшов, але крім часописи не приніс нїчого. Я перебіг часопись очима і не затямив собі нїчого. Потім вийшов до міста.

Була се недїля. Я не потребував іти до бюра. Щастє, лекше, думаю, позичити. Часу є досить. Отже в дорогу!

Але, коли я усьвідомив собі, що йду зичити гроші, затряс ся цїлий! Так погано стало менї на души! Так соромно!

Досї грали ми перед сьвітом ролю гордних людий, від нїкого не залежних. Люди знали, що я маю при собі свою родину і дивували

висшили ціну хліба. В сю справу вдав ся маґістрат міста і зажадав, аби пекарі знижили ціну хліба, після зложеної ними заяви.

— **Молодотурецкий конґрес** мав відбути ся в Парижи за почином синів Дамад-Магмуда, але поліция не дозволила на наради. В виду сего учасники з'їзду, а було їх вже 40, устроюють конґрес в Льондоні.

— **Дрібні вісти.** На львівскім університеті відбув ся вчера габілітацийний виклад д-ра прав і фільос. Витовта Рубчиньского на доцента естетики. — В Чернівцях мають завести військову поліцию. — В Монахові помер проф. університету др. Цімсен в 72. р. житя. — В суботу відбуло ся в костелі св. Антона у Львові вінчанє д-ра Александра Долиньского, адвоката і доцента університету, з п-ою Ідою Слявік.

— **На книжочку вкладкову Товариства взаїмн: кредиту »Дністер« ч. 1800** на фонд академічної молодіжи вплинули дня 16. січня 1902 дальші жертви: С. Ганкевич Целїів складку 34 К 40 с. (від брацтва церковного в Целїєві 10 К, в Мишківцях 10 К, Читальні в Целїєві 9 К 40 с., від себе 5 К); о Г. Панчишин в Могдалівці складку 20 К 60 с. (від себе 2 К, від П. Стадника 2 К, М. Дитерка 1 К, В. Пастушиної 1 К 20 с., Брацтва церк. мужеского 6 К, Брацтва жіночого 4 К, з акафисту 4 К 40 с); о. І. Кипріян з Немирова складку від парохіян за І. чверть року 1902 17 К, о. О. Дольницкий в Баворові коляду від парохіян Баворова, Застая, Грабовець і Білоскірки 30 К, др. М. Долиньский Перемишль складку зложену лікарями перемискими переважно Поляками при прощаню д-ра Дзїковского перенесеного до Тарнова 11 К, о. М. Попович в Павлові коляду від брацтва церковного 10 К, др. М. Яюс з Сокаля складку зложену до рук місцевого комітету 265 К 12 с. (яко одноразові датки від д-ра Олеськова 25 К, Витошиньского 5 К, з тарока, П. Будзїньского 20 К, Скопляка з Завишні 12 К, Хр. Проця господаря з Конотоп 1 К, М. Мопотяка з Стенятина 2 К, брацтва церк. з Стенятина 10 К, брацтва церк. в Свитарзові 5 К, о. О. Чеховича 20 К, П. Левицкого з Доброчина 10 К, Витошиньского 6 К, збірку д-ра Петрушевича на зборах Народної Ради в Сокали 43 К 70 с.; складку в церкві сокальскій 27 К 42 К, з громади Потериця з представленя і вечерниць 17 К 50 с., від сторожи огневої 10 К, і з таци в церкві 12 К 50 с., місячні датки за січень від о. Раковского 3 К, д-ра М. Яюса 10 К, Ю. Селовского 2 К, В. Козакевича 6 К, О. Дорожиньского 2 К, І. Чабана 1 К, С. Саїка 1 К, д-ра Петрушевича 5 К, і о. Дуркота 4 К; Мария Теслюк Дрогобич 4 К, Уряд парохіяльний Хиринка 5 К, о. Ем. Мациньский Хідновичі складку парохіян з Хіднович і прилучених сел, з того половину на постійний фонд 21 К; разом того дня 782 К 59 с.

(Дальше буде).

Посмертна † оповістка.

— **О. Теодор Коржиньский**, почетний крилошанин і парох в Жабю номер дня 22. с. м. в 71. році житя. Похорони покійного відбули ся дня 24. с. м. при участи всіх сьвящеників косівского деканату та величезного здвигу Гуцулів. — В. є. п.!

О. Іван Плешкан, руско-кат. сотрудник в Чортівци коло Обертина, упокоїв ся по довшій недузї дня 19. січня с. р. в 34. році житя, а в 7. році сьвященьства. В. є. п.!

Телеґрами.

Відень, 28. січня. Цїсар санкціонував ухвалений галицким соймом закон в справі влученя сільскої громади Сколє до громади місточка Сколє в стрийскім повіті.

Відень, 28. січня. На днях відбула ся конференция німецко-моравских послів з міністром Гартльом, на якій міністер Гартель зложив заяву що до ческого університету на Моравії. Німці не приняли сеї заяви, задля чого вчера відбула ся друга конференция сих послів з президентом міністрів д-ром Кербером. На ній відчитано заяву д-ра Гартля, в якій він симпатично витає гадку про заснованє так ческого як німецкого університету на Моравії. В заяві нема згадки, де сї університети отворить ся. — Німецкі посли з Моравії зажадали, аби ческий університет станув в місті з населенєм ческим, а німецкий в місті з німецким населенєм.

Відень, 28. січня. »Німецко-народний союз« знова вибрав посла Вольфа своїм провідником. Вибір перейшов одноголосно.

Букарешт, 28. січня. Правительство предложило вчера румуньскому парляментови буджет на сей рік, який виказує доходу 218,500.000 франків.

Петербург, 28. січня. Урядовий дневник доносить, що окремий урядник міністерства внутрішних справ одержав порученє, виготовити новий закон що-до селян.

Танґер, 28. січня. Австро-угорский корабель »Пантера« прибув ту і нині виїздить дальше до Рабат. На корабли їде перша від 60 літ австрийска делеґация до мароканьского султана.

Претория, 28. січня. На приказ анґл. полковника Вільсона розстрілено 20 полонених Бурів коло Стридом. — Ґен. Гамільтон заполонив коло Босмансфонтен 12 Бурів, а коло Ірене 12 Бурів.

Льондон, 28. січня. Бюро Райтера доносить: Телеґрама Кітшенера з Йоганесбурґа потверджує вість, що заполонено ґен. Бен Віленса. Страта ґенерала буде мати немалий вплив на Бурів, що стоять табором на північ від зелїзничого шляху.

Межи Бурами, що попали в анґлійску неволю в послїдних днях, находить ся також Іван Бота.

Вісти господарскі, промислові і торговельні.

Рахунок Товариства взаїмного кредиту »Дністер« у Львові, стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою,

за рік 1901.

I. Стан довжний:

1. Удїли членів		81.169 кор. 37 сот.
2. Фонд резервовий		8.670 „ 22 „
3. Специяльна резерва страт		1.111 „ 59 „
4. Вкладки щадничі:		
а) стан на початку року	806.803 к. 70 с.	
б) вложило в 1901 р. 1263 ст.	514.053 к. 97 с.	
разом	1,320.857 к. 67 с.	
в) винято в 1901 р. 790 ст.	420.664 к. 14 с.	
Позістає з кінцем р. 1901 на 1063 книжочках		900.193 кор. 53 сот.
5. Сальдо побраних процентів		38.359 „ 01 „
6. Непіднята дивіденда за рік 1897, 1898, 1899 і 1900		3.447 „ 02 „
7. Кошти спору		478 „ 50 „
8. На рахунку ріжних сторін 15 кредиторам		357 „ 70 „
9. Кредит банковий (в Банку краєвім)		30 „ — „
Сума		1,033.816 кор. 94 сот.

II. Стан чинний:

1. Позички удїлені на скрипти і векслї:		
а) стан на початку 1901 р.	763.737 к. 45 с.	
б) удїлено на 377 скриптів і 74 векслїв	340.221 к. — с.	
разом	1,103.958 к. 45 с.	
в) сплачено 289 скриптів, 43 векслїв і біж. рати	234.613 к. 41 с.	
2. Стан з кін. р. 1629 скр. 116 векслїв на суму . .		869.245 кор. 04 сот.
3. Готівка в касї		12.151 „ 50 „
4. Цінні папери фонду резервового		8.587 „ — „
5. Цінні папери иньші . . .		78.101 „ — „
6. В щадниці почтовій (оборот чековий)		4989 „ 20 „
7. В иньших товар. і банках		43.821 „ 22 „
8. Рахунок ріжних сторін у 4 дебіторів		183 „ 04 „
9. Сальдо коштів адміністрациї		16.638 „ 94 „
Сума		1,033.816 кор. 94 сот.

Членів прибуло 295 з 312 удїлами, убуло 146 з 153 удїлами, остає з кінцем р. 1901. всїх членів 2006 з 2090 декларованими удїлами в сумі корон 104.500.

Стопа процентова від вкладок 4%, від позичок удїлюваних з провізиєю на кошти адміністрациї $6^1/_2$%.

Львів 25. січня 1902.

ся, як я можу вижити зі своїх сїмдесять злр. Але нїхто не посьмів спитати мене, бачучи все моє випогоджене чоло, вдоволенє і гордий погляд і усьміх. В перших днях моєї служби підсували ся до мене всїлякі підозріні лиця, хотячи винуртувати мою душу. Натякали на ріжні акти, на ріжні справи, але я нїби то не догадував ся і відсилав їх до прокуратора або до слїдчих судиїв.

А ось нині я мусїв іти до одного з таких. Він був фактором — отже найде менї такого жида, як менї треба. Але подумати, що я мушу йти до него... Нї, я волїв би під землю запасти ся, як показати тому чоловікови, що менї гроший треба, як признати ся йому, а тим самим і цїлій громадї жидів, що я капцан, що я мізерний чоловічок, що і ґрейцаром не погордить.

Я-ж прецї сотки відсував від себе, так гордо відсував, навіть не допускаючи до того, аби менї показувано їх! А подивити ся можна прецї!... Нї, я був такий пан, що й дивити ся не потребував. Вони не манили мене...

Гордий дурак!...

Нинї мушу йти до того жида: »Двайцять левів позичте!...«

А завтра мати-му цїлу ватагу факторів із бренячою монетою в руках, на якої звук маю ловити ся, маю впакувати себе в нечисті інтереси, маю упідлити ся на цїле житє... Попасти в сїти жидівских нечистих рук.

Страх, який я був нещасливий!

— Я увійшов як-раз у головну улицю. На самім розї стоїть фактор. Мене щось якби вкололо. »А може, думаю, добре, що здибав його вже! Не треба мучити ся, шукати«.

Підходжу. Він кланяєть ся. Відклонюю ся чемнїйше нїж звичайно. Приступаю.

— Не знаєте якого капіталїста, що позичив би двацять левів.

Він мовчить. Слїдить вираз мого лиця.

— Нї... нема тепер...

— До першого — мовлю.

А він нїбито надумуєть ся, а боком кидає свій злобний погляд на мене. Глумить ся із моєї нужди.

— Побачу, спитаю одного.

— Але зараз, я мушу їхати нинї...

— Добре. О дванацятій скажу.

— Де?

— Тут, на сїм місци.

Я попращав його і вступив зараз до сусїднього фризиєра оголити ся. Може йому моя небритвана борода не подобала ся. Може думав, що не маю навіть за що оголити ся. Маю, маю, най бачить, що маю.

Від фризиєра вийшов я вже без ґрейцара.

Приходжу до хати. На порозї обступають мене мої братчики.

Місьо приніс яблок! Правда Місю?

— Потім, потім принесу. Забув у містї.

Мусїв потїшати їх, обріхувати. Щож мав казати їм, що не маю за що купити? Чиж вони зрозуміють мене бідні? Для них кінчить ся сьвіт на яблоках. Як страшно вони люблять їх! І як сильно привязали ся вони до мене тому, що я не забував на них нїколи.

Ще не упорав ся з братчиками, як чую стогони хорої матери, а потім придавлений її голос:

— Купив менї Місю лїк?

Йой, як болюче вкололи мене сї слова! Який се страшний був докір для мене! Мати моя жде від вчера на лїк...

— Не маю, мамо, гроший... Потім куплю.

— Добре, добре... А не забудь синоньку... Я підожду ще троха... Лише памятай, не забудь синочку...

— Якже мамуня чують ся?

— Погано, дуже погано... Так мене тут коле, так віддих захоплює... Ой відай не довге вже моє... А так випю ще лїк, тай полекшає на часочок... Аякже... Не забудь взяти в аптицї...

Потрясений словами матери до крайного, я пішов у другу кімнату.

Конець буде.

Поетичний Зільник.

РОБІТНИК.

Схопиш ся з півнями в досьвітню пору,
Жінка з долівки прокинеть ся теж,
Сплячі видочки дитячі похрестиш
І хутко до денної праці ідеш.

З хати не встигнеш ще вилізти — гулко,
Ріжучи уха, гудок гоготить!
На величезний завод на роботу,
Як сарани, того люда летить...

Хутко спішать! І не диво: прогаєш
Ти яку небудь хвилину — пеня!
Плачем не вмолиш її скасувати...
Робиш даремне за неї півдня!

Робиш. В заводі — у пеклї не гірше:
З грюку і стуку земля стугонить!
Сила чудовна — машина на душу
Сум наганяє і серце гнїтить...

Дїло, що й тисячі рук було-б мало
Виконать — їх заміняє вона!
Те, що й за рік не зробив би, машинї —
Часу богато — хвилина одна!

Стан твій, і ноги, і руки — привичні,
Дїло вже знають щоденне своє:
Теж, як машина нїма та працюють,
Ум же — не знаєш, чи він в тебе й є!...

Так стоїш з ранку ти цїлий день Божий.
Ввалиш ся в хату, до дому в ночі,
Хорий, розбитий... Мерщій у спочівку!
Дїти сопуть у лахмітях, сплючи...

Так ось сьогодня, так буде й завтра
І до могили життя таке все:
Мертве, холодне, не людське, не гоже
Вік твій ранїйше, нїж треба, згризе!

Робиш за хлїба шматок той насущний
З жінкою, теж і вона — день денський!
Дїти без догляду: ти їх не бачиш...
Щож ти даси їм в обставі такій?

Школи не знають, родини не бачуть,
З хати голодної — навтїкача!
Улиця — батько їм, мати і школа,
Як в сьвітї жити, вона науча!

Та хоч і сьвято настане, недїля!
Краще-б не йшли сьвяті Божі ті дни:
Пяного батька у сварцї та бійцї
З ненькою тільки і бачуть вони!

Щож: як не пити? Без просьвідку робиш,
Спиш дуже мало, ще менше їсиш...
Щеж, як згадаєш про старість, днї чорні!
Суму налїзе у голову більш...

Сум — не підмога-ж в недолї бідасї!
Тяжко й тверезому жити в бідї
І... і... напєш ся... Ум заморочиш:
Станеш щасливим тодї в забуттї!

Долю, неначе дружину, обіймеш,
З радощів хлюпнуть і сльози з очий!
Сьвіт бачиш другим: і милим, і гарним
Й лїчиш себе не послїдним з людей!

Так ось сьогодня, так буде й завтра
І до могили таке все життя:
Людське, горяче та щиро хороше,
Наче аж жаль, що пішло на пуття!

1899. р. *Василь Шваєв.*

ТВІЙ ГОЛОС.

Твій голос — то тиха без слів
Молитва ранних цьвітів,
Се мельодийний духа сьпів
З надземских ясних сьвітів.

Твій голос — то страшний проклін,
Аж серце камянїє —
Твій голос — то жалібний дзвін
Над трумною надії...

Стефан Чарнецкий.

COLOSSEUM Ernesta Thorna,

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонїшна

Небувала, сензацийна проґрама!

від 1. до 16. січня 1901.

При співучасти військової музики 80. п. п.

1) **Увертура** (Реклямоґраф). 2) **The Goners,** сьпів з електричними демонстрациями. 3) **Awata,** незрівнаний жонґлер. 4. **Chester Iohustone,** феноменальний американьский циклїст. 5) **Mourdiny,** король вломавачів. 6) **Орлеаньска дївиця,** найбільший і найгарнїйший образ американьского біоскопу. 7) **Орхестра.** 8) **Братя Адам,** модернїстичний акт ґімнаст. 9) **Carmen,** італїйска субретка. 10) **Mr. Rudolfi,** артист в концертовім свистаню в пальцї. 11) **Riogoku,** славна японьска дружина. 12. **Орхестра.** 13) **15 білих медведів, 4 пси, 1 кінь.** 14) Марш.

Що дня о 8. год. вечером велике представленє. В недїлю і сьвята два представленя. Що пятницї **High-Life** представленє. Білєти вчаснїйше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Вже вийшов

Альманах руско-українських богословів.

Прехороше виданє на велїновім папері стоїть лише 3 корон.

Чистий зиск призначений на запомоговий фонд академиків.

Замовленя приймає п. З. Сушко, Львів, Ринок ч. 10. II п. і друкарня п. Вл. Шийковского, Львів, Коперника ч. 5. — Також книгарня Тов. Наук. ім. Шевченка, Львів, Чарнецкого ч. 26.

МУРОВАНИЙ ДІМ

з офіцинами, садом і огородом

в БЕРЕЖАНАХ (ч. 4. побіч ставу)

продам сейчас за 4.000 зр.

Зголошеня приймає Редакция »Руслана«.

Дешевим і гарним дарунком

при всяких нагодах,

яко гарна прикраса комнат і

Картини: **Верещаґіна, Шевченко в домовинї і Сластьона, Шевченкова могила.**

Можна дістати через адмінїстрацию „Руслана“ з пересилкою за *1 кор. 60 сот.*

„ТОВАРИШ“

ілюстрований календар

на 1902. рік.

Цїна 1 кор. без пересилки почтової; з пересилкою о 10 сот. більше.

Замовляти у Сеня Ґорука у Львові, площа Домбровского ч 1.

»ТОВАРИША« можна набувати також у всїх Філїях »Народної Торговлї«.

Розклад поїздів зелїзничих обовязуючий від 1-го мая 1901.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-европейского).

Поїзд посп.	Поїзд особ.	приходить о годинї	до Львова
	6·10		з Кракова, Берлина, Варшави Відня
	6·20		з Чернівцїв (Іцкан, Галацу) Гусятина
	6·46		з Брухович, щод. від 16. мая до 15. вер. вк.
	7·45		з Янова
	7·40		з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче
	8·00		„ „ на дв. головний
	8·10		з Лавочного (Пешту) Калуша, Сянока
	8·15		з Сокаля, Рави рускої
1·35	8·50		з Кракова, Відня, Варшави, Пешту. Берлина
	11·45		з Ряшова, Любачова, Самбора
	11·55		зі Станиславова (Кересмезе, Потутор)
	12·55		з Янова
	1·10		зі Сколього, Калуша, Хирова а з Лавочного від 1. черв. до 15. вер.
	3·14		а Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і сьв.
	4·40		зі Самбора, Борислава, Стрия
2·20	5·11		з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.
2·35	5·35		„ „ „ на дв. голов.
	5·50		з Кракова
1·45	5·40		з Чернівцїв, Іцкан
	6·00		з Сокаля, Белзця і Любачова
Ніч			
	7·36		з Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
	8·50		з Брухович від 16. мая до 15. вересня щод.
	9·41		з Янова від 1. мая до 15. вер. щоденно
	9·20		з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
8·40 2·31 12·15	9·50		з Кракова (Відня, Берлина), Ясла, Розвадова
	9·40		з Чернівцїв, Букарештї,
	10·20		з Лавочного (Пешту) Хирова, Калуша
	10·20		з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
	10·02		» » » на дв. голов.
	3·12		з Підволочиск Копичинець на дв. Підзамче
	3·35		» на дворець головний

Поїзд посп.	Поїзд особ.	відходить о годинї	зі Львова
	6·25		до Станиславова, Підвисокого, Потутор
1·55	6·30		до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
2·08	6·43		» » » дв. Підзамче
	6·35		до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава
8·30 2·55	8·40		до Кракова (Відня, Варшави), Берлина
	9·00		до Сколього, до Лавочного (1. лип. до 15. вер
	9·15		до Янова
	9·25		до Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз
	9·42		» » » дв. гол.
	10·20		до Сокаля, Белзця, Рави рускої і Любачова
2·40	10·25		до Чернівцїв,
	1·25		до Янова від 1. мая до 15. вересня в недїлї і сьвята
	2·15		до Брухович від 16. мая до 16. вересня в недїлї і сьвята
	3·05		до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.
	3·15		до Янова щоденно від 16. мая до 30. вер.
	3·26		до Брухович шод. від 16. мая до 15. вер.
	3·30		до Ряшева, Хирова, Любачова
Ніч			
	6·10		до Станиславова
12·45	6·20		до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)
	6·20		до Янова від 1. мая до 15. вер. т. в днї б. а від 16. вер. до 30. цьвіт. 1902 щоденно
	6·35		до Лавочного (Пешту) Калуша, Хирова
	7·10		до Тернополя, Бродів дворець головний
	7·32		» дворець Підзамче
	7·25		до Сокаля і Рави рускої
	7·52		до Брухович (13. мая до 16. вер. в нед. і сьв.)
	9·30		до Янова від 1. мая до 15. вересня
2·51	10·30		до Чернівцїв і Іцкан
	11·00		до Кракова, Відня, Варшави
	11.10		до Підволочиск, Бродів дв. головний
	11·32		» » дв. Підзамче
	4·15		до Кракова, Відня, Берлина, Самбора
	4·45		до Брухович від 16. мая до 15. вер. щод

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.

Час середно-европейский рівнить ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — В місті видають білєти їзди: Звичайні білєти аґенция часописий Ст. І. Соколовского в пасажи Гавсмана ч. 9. від 7. год. рано до 8. вечером, а білєти звичайні і всякі иньші, тарифи, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. бюро інформацийне ц. к. зелїзниць держав них (ул. Красінских ч. 5. в подвірю, сходи II, двері ч. 52.) в урядових годинах (8—3 а в сьвята 9—12).

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі

папери цінні

і МОНЕТИ

по найдешевшім курсї деннім не числячи нїякої провізиї.

Видає і відповідає за редакцию **Лев Лопатиньский.**

З друкарнї В. А. Шийковского.